

ADOPTII ȘI PLĂSAMENTE **Practică judiciară comentată**

Lucian Lungu

BIBLIOTECA PRACTICĂ DE
DREPT CIVIL ȘI DREPT
PROCESUAL CIVIL

UJ

Cuprins

Prefață	11
Cuvânt-înainte	15
TITLUL I. ADOPTII	17
CAPITOLUL 1. COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	17
1. Competența generală a instanțelor judecătorești. Adoptie internațională. Definirea noțiunii de reședință prin raportare la legea specială și nu la legea generală (Codul civil)	17
2. Competența generală a instanțelor judecătorești. Adoptie major. Adoptator străin cu reședința în România și adoptat cu reședința în străinătate. Cetățenia diferită a persoanelor implicate în actul juridic al adopției – element de extraneitate care generează un raport juridic de drept internațional privat	36
3. Competență teritorială. Anulare adopție. Adoptat cu domiciliu în România și cu reședința în SUA. Aplicarea Codului civil în completarea legii speciale	43
4. Competență teritorială. Recunoaștere hotărâre de adopție din Republica Moldova, pronunțată de Curtea de Apel Chișinău. Opozabilitatea față de terți a domiciliului real, cunoscut prin alte mijloace de cel căruia i se opune	48
CAPITOLUL 2. CERERI INCIDENTALE ÎN PROCEDURA ADOPTIEI	53
1. Cerere de intervenție principală. Neparcurgerea etapei admisibilității în principiu în procedura deschiderii adopției interne	53
2. Cerere de intervenție în interes propriu. Admisibilitate în procedura adopției internaționale. Prioritate legală în desfășurarea procedurii de adopție	59
CAPITOLUL 3. DESCHIDEREA PROCEDURII DE ADOPTIE	68
1. Deschidere procedură adopție. Aprecierea refuzului abuziv al părinților la deschiderea procedurii adopției. Nevoia de a explica și fixa teoria abuzului de drept	68

2. Deschidere procedură adopție. Părinți aflați în stare de detenție – refuzul de a consimți la adopție nu poate fi considerat abuziv. Evitare dublă sancționare.....	78
3. Deschiderea procedurii adopției. Nelegala citare la adresa de domiciliu în situația reședinței din Italia și a domiciliului ales. Funcția procedurii de citare la deschiderea adopției. Presumțiile de comunicare și compatibilitatea cu mecanismul intern de formare a abuzului de drept.....	87
4. Deschidere procedură adopție. Aprecierea refuzului abuziv al mamei minorilor la deschiderea adopției prin prisma interesului superior al minorului	97
5. Deschidere procedură adopție. Semnificația atașamentului minorului față de familia substitutivă a asistentului maternal	102
6. Admisibilitatea cererilor de reintegrare în familie după momentul deschiderii procedurii de adopție. Semnificația juridică a suspendării drepturilor părintești. Definitivarea planului individualizat de protecție socială la momentul încuviințării adopției	112
7. Asimilarea citării prin publicitate a părinților firești cu refuzul abuziv de a consimți la adopție. Notă critică – reconsiderări teoretice și jurisprudențiale	131
CAPITOLUL 4. REVIZUIRE – DESCHIDERE PROCEDURĂ ADOPTIE.....	142
1. Revizuirea deschiderii procedurii de adopție. Inadmisibilitatea revizuirii în situația refuzului abuziv prezumat la deschiderea procedurii de adopție. Notă critică	142
2. Revizuirea deschiderii procedurii de adopție. Citarea părinților la altă adresă. Lipsa rolului activ al Direcției pentru aflarea domiciliului real al părinților. Standardul probator pentru dovedirea imposibilității părintelui firesc de a-și manifesta voința	153
3. Revizuirea deschiderii procedurii de adopție. Contrarietate de hotărâri. Deschiderea adopției în situația minorului reintegrat în familie.....	162
4. Revizuirea deschiderii procedurii de adopție. Părinte citat la adresa de domiciliu în perioada în care era încarcerat în străinătate (Franța).....	167

CAPITOLUL 5. ÎNCREDINȚARE ÎN VEDEREA ADOPTIEI	171
1. Revocare măsură de încredințare în vederea adopției. Conflict mut dintre copil și soțul adoptatoarei. Centralitatea temei inte- resului superior al copilului în procedura adopției	171
CAPITOLUL 6. ÎNCUVIINȚARE ADOPTIE.....	182
1. Inadmisibilitate cerere de adopție directă. Renunțarea părinților la autoritatea părintească în favoarea altor persoane.....	182
2. Încuviințare adopție. Schimbarea prenumelui copilului adoptat prin efectul noii filiații	188
CAPITOLUL 7. ADOPTIA PERSOANEI MAJORE.....	197
1. Adopția persoanei majore. Necesitate diferență de vârstă de cel puțin 16 ani dintre adoptat și adoptator – expresie a interesului superior al copilului	197
2. Adopția persoanei majore. Rațiuni explicative pentru instituirea unei diferențe de vârstă de minimum 16 ani între adoptat și adoptator.....	203
3. Adopția persoanei majore. Perioada minimă de îngrijire în minoritate a adoptatului. Recunoașterea stării de afectivitate prin adopție	209
4. Adopția persoanei majore. Diferența dintre „creșterea” și „întreținerea” persoanei în timpul minorității. Motivația care a determinat demararea procedurii de adopție – element străin cerințelor legale.....	214
5. Adopția persoanei majore. Necesitate caracter de continuitate al creșterii din timpul minorității al adoptatului	222
6. Adopția persoanei majore. Exprimarea consimțământului adoptatului prin tutore. Lipsa cerinței autorizării instanței de tutelă	229
CAPITOLUL 8. ADOPTIA INTERNAȚIONALĂ.....	235
1. Adopție internațională. Modalitatea de calcul al termenului de un an în care nu se găsește o familie adoptatoare. Minor greu adoptabil – derularea în paralel a procedurii interne și inter- naționale.....	235

2. Adopție internațională. Condiții de investire a instanței în cadrul procedurii adopției internaționale. Adoptator și adoptat cu reședința în Italia	253
CAPITOLUL 9. ANULARE ADOPTIE.....	260
1. Anulare adopție. Adopție fictivă. Substituirea minorului adoptat cu un altul. Aplicarea legii în timp	260
2. Anulare adopție. Eroare asupra stării de sănătate a adoptatului. Limitarea domeniului de aplicare a viciului erorii doar la identitatea adoptatului.....	270
3. Anulare adopție. Eligibilitatea adoptatului indiferent de starea de sănătate. Regimul juridic de invocare a excepțiilor procesuale de către procuror în interesul adoptatului.....	286
CAPITOLUL 10. DESFACERE ADOPTIE.....	302
1. Desfacere adopție. Aplicarea legii în timp pentru desfacerea adopției încheiate sub imperiul Codului familiei din 1953. Calitatea procesuală activă potrivit Codului civil din 2009.....	302
2. Desfacere facultativă a adopției. Instituirea măsurii plasamentului de urgență după încuviințarea adopției – motiv pentru desfacerea facultativă a adopției. Caracterul de stabilitate al adopției vs. plasament.....	310
TITLUL II. PLASAMENTE.....	317
CAPITOLUL 1. COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI.....	317
1. Necompetența internațională. Încetare măsură plasament – Regulamentul CE nr. 2201/2003. Determinarea reședinței obișnuite prin raportare la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.....	317
2. Competență materială. Exercitarea autorității părintești de către mătușă sau instituție de ocrotire. Competență partajată între judecătoreie și tribunal, în funcție de titularul cererii și de distincția dintre instanța de tutelă de drept comun și cea excepțională	320

3. Competență materială. Completarea dispozițiilor privind măsura plasamentului cuprinsă în art. 399 C. civ. cu procedura măsurii plasamentului, prevăzută de art. 59 din Legea nr. 272/2004. Consecințele calificării naturii juridice asupra competenței 328
4. Competență materială. Recunoașterea simultană a două tipuri de „plasament” al minorului, unul reglementat de Codul civil, iar altul de Legea nr. 272/2004, instituite de instanțe de tutelă de grade diferite (judecătoria și tribunalul). Notă critică 336

CAPITOLUL 2. PLASAMENTUL – MĂSURĂ DE PROTECȚIE SPECIALĂ A COPILULUI..... 346

1. Plasament. Lipsă calitate procesuală activă a surorii minorului de solicitare a măsurii plasamentului. Legitimătate procesuală activă a direcției generale de asistență socială și protecția copilului 346
2. Plasament. Condițiile și cauzele în raport de care se instituie măsurile de protecție specială 351
3. Plasament. Ordinea de prioritate la stabilirea măsurii de plasament. Nerelevanța existenței unui proces în desfășurare având ca obiect tăgada paternității..... 360
4. Plasament. Instituire măsură de ocrotire din motive neimputabile părinților 373
5. Plasament. Persoanele și instituțiile la care legiuitorul a prevăzut posibilitatea instituirii măsurilor de ocrotire..... 384
6. Plasament. Subsidiaritatea muncii în folosul comunității față de plata contribuției la întreținerea copilului de către părinți..... 389
7. Modificarea măsurii plasamentului de la casa de tip familial la centrul de plasament – lipsă licență de funcționare. Interesul superior al minorului suferind de ADHD 395
8. Înlocuirea măsurii plasamentului de urgență cu măsura plasamentului. Reintegrare minor la domiciliul părintelui 400
9. Înlocuirea măsurii plasamentului de urgență cu măsura plasamentului. Reintegrare minor la domiciliul părintelui – suspiciuni de abuz sexual al părintelui 408

CAPITOLUL 3. PLASAMENTUL ÎN REGIM DE URGENȚĂ – MĂSURĂ DE PROTECȚIE SPECIALĂ A COPILULUI.....	412
1. Plasament în regim de urgență. Caracterul de ordin substanțial al principiului interesului superior al copilului nu poate conduce la încălcarea normelor de procedură. Modificare cadru procesual în apel. Notă – aplicarea subsidiară a principiilor și a dreptului nescris.....	412
2. Plasament în regim de urgență pe cale de ordonanță președințială. Singularitatea opiniei minorului în ansamblul probator	438
3. Plasament în regim de urgență pe cale de ordonanță președințială – distincție față de măsura plasamentului în funcție de opoziția părinților	442
4. Plasament în regim de urgență pe cale de ordonanță președințială. Menținere măsură	448
CAPITOLUL 4. REINTEGRARE ÎN FAMILIE	456
1. Încetare măsură plasament. Reintegrarea minorului la tată și nu la bunici. Valoare probatorie a anchetei sociale („social report”) întocmită de o autoritate din străinătate (<i>Adoption Center of Illinois at Family Resource Center – SUA</i>), la cererea DGASPC.....	456
2. Reintegrarea minorului în familia biologică. Suspiciuni privind paternitatea minorului. Ierarhizarea elementelor de conținut al interesului superior al minorului prin urmărirea creșterii și educării de către părinți	474
3. Reintegrarea minorului în familia biologică. Înțelesul specific al noțiunii de interes al minorului în cazul măsurilor de protecție alternativă.....	486
4. Reintegrarea minorului în familia biologică. Relocare minor pentru un loc mai aproape de părinți vs. schimbarea nejustificată a mediului de viață	490
BIBLIOGRAFIE.....	499

LUCIAN LUNGU

ADOPTII
ȘI PLASAMENTE
PRACTICĂ JUDICIARĂ
COMENTATĂ

Universul Juridic
-2026-

TITLUL I

ADOPTII

Capitolul 1

COMPETENȚA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

- 1. Competența generală a instanțelor judecătorești. Adopție internațională. Definirea noțiunii de reședință prin raportare la legea specială și nu la legea generală (Codul civil)**

Rezumat

Curtea are în vedere dispozițiile art. 453, 454 alin. (2) C. civ., potrivit cărora procedura adopției interne și a adopției internaționale este reglementată prin lege specială, aceasta fiind Legea nr. 273/2004 republicată, cu modificările și completările ulterioare. Prin urmare, în prezența unor norme speciale în Legea nr. 273/2004 cu privire la competența instanțelor în judecarea cererilor în materie de adopție, este exclusă aplicarea prevederilor Codului civil, chiar și în măsura în care părțile cer a se recurge la acestea doar pentru clarificarea conceptelor privind reședința obișnuită a părților și a minorului, în condițiile în care acestea apar definite de legea specială și servesc la stabilirea competenței instanței.

Legea nr. 273/2004: art. 3 lit. a), art. 4 lit. a), art. 84

Legea nr. 24/2000: art. 52

Codul civil: art. 87, art. 88, art. 92, art. 453, art. 454 alin. (2)

Decizia civilă nr. 50/04.02.2025, pronunțată de Curtea de Apel
Craiova, Secția I civilă

Prin sentința civilă nr. 742/29.11.2024 pronunțată de Tribunalul Dolj în dosarul nr. (...) a fost admisă excepția necompetenței generale a instanțelor române, invocată din oficiu, și a fost respinsă cererea formulată de reclamantul M.M.E. în contradictoriu cu intimata S.I.A., ca nefiind de competența instanțelor române.

Pentru a se pronunța astfel, Tribunalul Dolj a reținut următoarele:

Prin acțiunea formulată, petentul a sesizat instanța de judecată cu o cerere de încuviințare a adopției copilului soției sale, intimata S.I.A., respectiv a minorei S.R.T., care a stabilit relații de filiație cu intimata S.I.A. ca urmare a sentinței civile nr. 668/28.09.2017 pronunțate în dosarul nr. (...), prin care s-a admis acțiunea formulată de petenta S.I.A. și s-a încuviințat adopția minorei D.R.T., născută la data de (...).2013, și s-a dispus ca minora să poarte numele adoptatorului, acela de S., și prenumele de R.T.

Din perspectiva obiectului cererii de chemare în judecată, sub aspectul competenței generale, tribunalul a constatat că sunt incidente dispozițiile art. 84 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 privind procedura adopției, în sensul că instanțele judecătorești române sunt competente să judece cererile prevăzute de prezenta lege dacă cel puțin una dintre părți are reședința obișnuită în România. De asemenea, potrivit art. 84 alin. (2) din lege, instanțele judecătorești române sunt exclusiv competente să judece dacă copilul care urmează a fi adoptat are reședința obișnuită în România și este cetățean român sau apatrid.

S-a constatat că prin Legea nr. 273/2004 privind procedura de adopție se instituie o competență generală a instanțelor române în soluționarea cererilor de adopție, iar determinarea competenței se face în condiții speciale, respectiv în funcție de reședința obișnuită a părților și a copilului ce se dorește a fi adoptat.

Noțiunea de reședință obișnuită în România în sensul Legii nr. 273/2004 este definită la art. 3 din legea privind procedura adopției, în care se arată că, în înțelesul prezentei legi, prin reședință obișnuită în România a adoptatorului/familiei adoptatoare se înțelege situația cetățenilor români sau cetățenilor români cu multiplă cetățenie, după caz, care au domiciliul în România, care au locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 6 luni anterioare depunerii cererii de atestare; la stabilirea continuității nu sunt considerate întreruperi absențele temporare care nu depășesc 3 luni,

absențele determinate de desfășurarea activităților specifice sectorului maritim în baza contractelor de muncă ale navigatorilor, absențele determinate de șederea pe teritoriul altui stat ca urmare a existenței unor contracte de muncă și nici cele impuse de derularea unor activități desfășurate în interesul statului român sau ca urmare a unor obligații internaționale asumate de România. De asemenea, la art. 4 din Legea nr. 273/2004 este definită și noțiunea de reședință obișnuită în România a copilului, respectiv copii cetățeni români cu domiciliul în România care au locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 12 luni anterioare introducerii cererii de încuviințare a adopției.

Analizând coroborat dispozițiile art. 84 alin. (1) din legea privind procedura adopției cu art. 3 lit. a) din lege care definește noțiunea de reședință obișnuită numai din perspectiva adoptatorului/familiei adoptatoare, instanța a constatat că prin părți, în sensul art. 84 alin. (1) din lege, legiuitorul a avut în vedere exclusiv adoptatorul sau familia adoptatoare, întrucât numai în privința acestora legiuitorul definește noțiunea de reședință obișnuită în România.

Din înscrisurile depuse la dosar, instanța a constatat că adoptatorul, respectiv petentul, este cetățean român, cu domiciliul în Italia și reședință în România la adresa din mun. Craiova, str. (...), nr. (...), jud. Dolj, reședință valabilă în perioada 21.08.2024-20.08.2025.

Întrucât cererea de încuviințare a adopției a fost introdusă la data de 04.10.2024, iar petentul a obținut reședința în România în data de 21.08.2024, condiția ca acesta să fi locuit efectiv și continuu pe teritoriul României în ultimele 6 luni pentru ca instanțele române, în temeiul reședinței obișnuite a adoptatorului, să fie competente în soluționarea cererii de încuviințare a adopției nu este îndeplinită.

Nu au putut fi primite susținerile apărătorului petentului în sensul că, nefiind vorba de situația unui copil aflat sub o măsură de protecție specială, dispozițiile art. 84 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 care reglementează competența generală a instanțelor române nu trebuie analizate coroborat cu dispozițiile art. 3 alin. (1) lit. a) din aceeași lege.

Instanța a notat că, atâta vreme cât la art. 84 alin. (1) din Legea nr. 273/2004 se arată în mod expres că în determinarea competenței instanțelor de judecată române un rol determinant îl are reședința obișnuită,